

Kela[®]

Pi'rğğeemtuärjjõs

Vuä'nkânji da čiõlggsânji | 2024

Toimeentulotuki | Koltansaame

Siiskõs

Pi'rggẽemtuärjjõs	3
Mii lij pi'rggẽemtuärjjõs?	7
Koid koolaid tuärjjõõzz vuäitt vuäžžad?	8
Mõök puätti vaaikte tuärjjõ'sse?	10
Mä'htt tuärjjõõzz meä'r la'skķeet?	12
Ooccmõš da mähssmõš	14
Nääi't Kela kääzzkâstt	19

Pi'rggẽemtuärjjõs

Tän brosyyrâst peäggtet vuâđđpi'rggẽemtuärjjõõzzâst.
Vuäitak vuäžžad tõn Kelast,
jõs tuu puätti, vää da jee'res tuärjjõõzz
jie ri'jtte vie'lt'te'mes aarg koolääd,
mä'te porrmõ'sše da jälstummša.

Pue'tti seeidain vuä'pstet tää'rkben,
måkam koolai vääras vuäitak vuäžžad tuärjjõõzz.
Brosyyrâst vuä'pstet še,
mä'htt tuu puätti da vää vaaikte tuärjjõõzz vuäžžma.

Lââ'ssen brosyyrâst säärnat,
mä'htt Kela la'skķad tuärjjõõzz mie'rr.
Brosyyr looppâst lie teâđ tõ'st,
mä'htt tuärjjõõzz oozžât.

Brosyyr peäggat ee'jj 2024 vue'jjest.

Lââ'ssteâđ nee'ttest da te'lfoonâst

Kela tuärjjõõzzi pirr vuä'pstet
nuörttsää'mkiõ'lle adrõõzzâst
www.kela.fi/nuorttsaamkioll

Pi'rggẽemtuärjjõõzz pirr vuä'pstet
tää'rkben Kela lää'ddkiõllsaž seeidain
www.kela.fi/toimeentulotuki

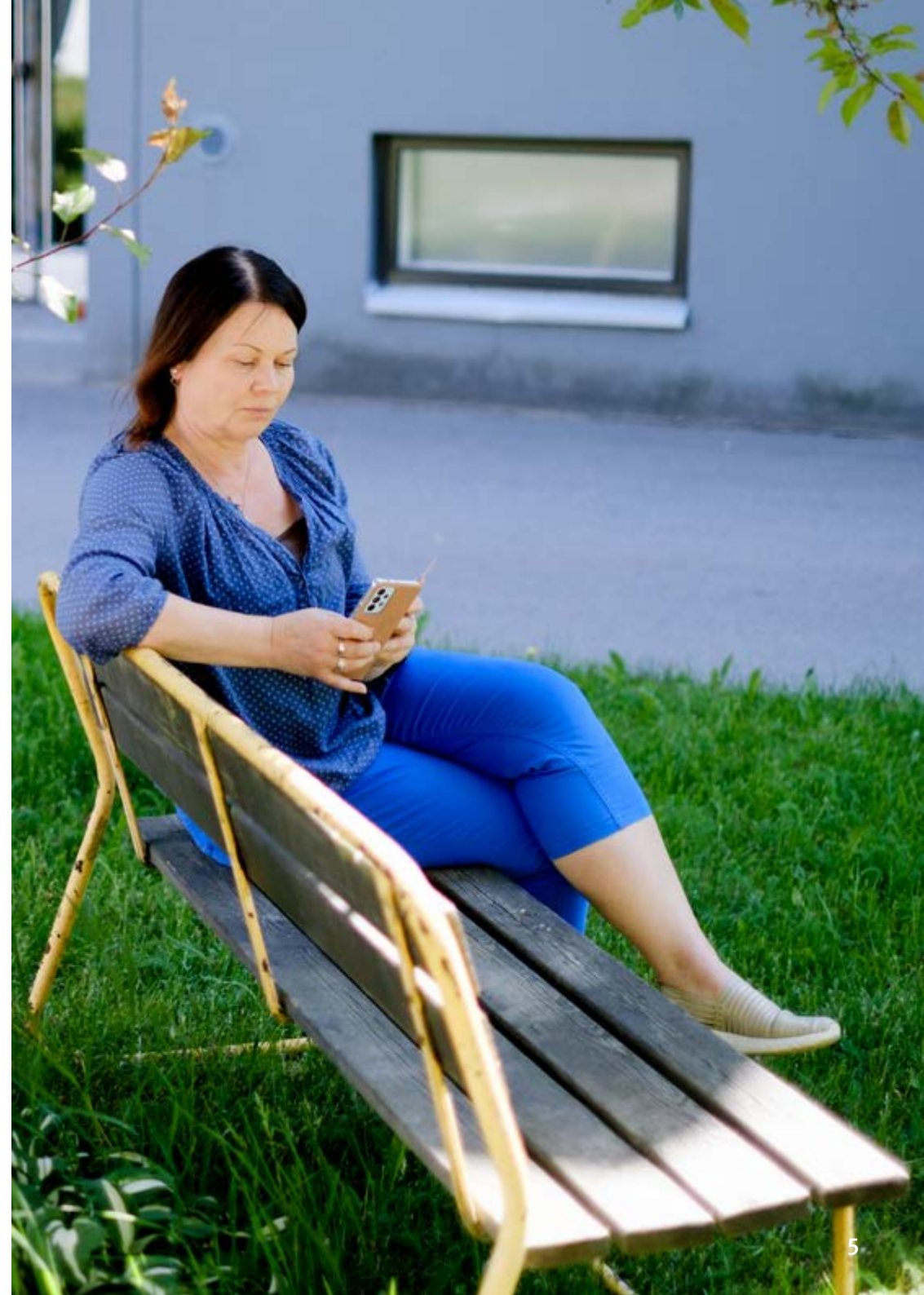
Jõs tu'st lie kōõččmõõžž,
vuäitak säittad kääzzkâ'stemnââmra
020 692 207

Oozz vuõsshân Kela jee' res tuärjjõõzzid

Tää'rkest ouddâl pi'rggëemtuärjjõõzz ooccâm,
vuäitak-a vuäžžad koid-ne Kela jee' res tuärjjõõzzid,
mâ'te jälstemtuärjjõõzz le'be
reäugte'mesvuõtt-tuärjjõõzz.
Kela jee' res tuärjjõõzz liâ čiolgtum tõi jiijjâs brosyryn.

Vuâđđpi'rggëemtuärjjõs lij jurddum oummuid,
kook jie pi'rggëed jiijjâs reäuggpaa'lkin,
tuärjjõõzzi veäkka le'be jee' res puâđõõzzivui'm
le'be vääraivui'm.
Tõn diõtt jee' res tuärjjõõzzid âlgg ooccâd
ouddâl gu åacc vuâđđpi'rggëemtuärjjõõzz.

Vuäitak vuäžžad vie'kk še pue'rrvââjjamvuu'dest,
ko'st jälstak.
Pue'rrvââjjamvuu'd tuärjjõõzz lie ouddmiârkkân
tiuddee da õõudbeä'lnn cõggi pi'rggëemtuärjjõs.
Vuäžžak tõin lââ'ssteâđaid pue'rrvââjjamvuu'd
ne'ttseeidain.

Mii lij pi'rg̃geemtuärjjõs?

Vuäitak ooccâd pi'rg̃geemtuärjjõõzz, jõs tuu tie'g̃g̃ jie ri'jtte vie'lt'te'mes koolaid. Vie'lt'te'mes kool lie ouddmiärkkân vuâkr, pormõš, tiõrvâsvuõthâidd da pihttâz.

Pi'rg̃geemtuärjjõõzzâst lie kolmm vue'zz:

- vuâđđpi'rg̃geemtuärjjõs
- tiuddee pi'rg̃geemtuärjjõs
- cõggi pi'rg̃geemtuärjjõs.

Vuâđđpi'rg̃geemtuärjjõõzz oozzât Kelast.

Tu'st vuei'tte še lee'd nõkam kool, koid jiõk vuei't vuäžžad vuâđđpi'rg̃geemtuärjjõõzz. Tã'l pue'rrvââjjamvuu'd sosiaalkääzzkõõzz vuei'tte sij tu'mmjõõzz mie'ldd miõttâd tu'nne tiuddee da õõudbeä'lnn cõggi pi'rg̃geemtuärjjõõzz.

Oozz pâi vuõššân Kelast vuâđđpi'rg̃geemtuärjjõõzz. Kee'rjet ooccmõõžž Lãã'ssteãđ-pãikka tõid koolaid, koid taarbšak tiuddee le'be cõggi pi'rg̃geemtuärjjõõzz. Vuäitak raukkãd seãmma vuãra, što Kela serdd ooccmõõžž pue'rrvââjjamvuu'd sosiaalkääzzkõõzzi kiõtt'tõõllãmnalla.

Koid koolaid tuärjjõõzz vuäitt vuäžžad?

Vuâđđpi'rggēemtuärjjõõzz ij vwei't vuäžžad
juõ'kknallšem koolaid.

Tõt lij jurddum vie'lt'te'mes koolaid,
mâ'te jâlstumša da porrmõ'sše.

Vuâđđpi'rggēemtuärjjõõzzâst primmsallaš koolaid
jue'jjet vuâđđvuässa da jee'res vuâđđkoolaid.

Vuâđđvue'ss

Vuâđđvuässa lie la'skkuum valmmša aarg takai kool,
mâ'te porrmõš da pihttâz.

Ko oozzak tuärjjõõzz, tu'st ij taarbâž čuä'jted kuuitid le'be
laaskid täin koolain.

Juõ'kk piârnekka vää'ldet lokku jiijjâs vuâđđvue'zz.

Vuâđđvue'ss âân se'st

- porrmõškoolaid
- piiutâskoolaid
- occnjaž tiõrvâsvuõttuâllkoolaid (ouddmiârkkân
jiõččhâiddtalkkâz, koid jeät taarbšuku resee'pt)
- persoonlaž puu'ttesvuõđâst da
põõrt puu'ttesvuõđâst šõddi koolaid
- pääiklažjäättlõõgg âânmmõš
- ga'zeâât ti'll'jõs
- te'lfoon da teättjäättlõõgg âânmmõš di ne'ttõhttvuõđ
- staa'jõõzzid da virkkõõvvâm da jee'res va'stteei
juõ'kkpeivsaž jie'llma kuulli koolaid.

Jee'res vuâđđkool

Vuäitak lââ'ssen ooccâd tuärjjõõzz jee'res vuâđđkoolaid.

Jõs oozzak tuärjjõõzz täid koolaid,
tu'st fe'rttai tääimted koolaid õhttnee' kuuitid da laaskid
Kelaa'je ooccmõõžž meâlddõssân.

Jee'res vuâđđkool lie

- toolkvaž jâlstemkool (ouddmiârkkân vuâkrr, va'sttõk,
liâdgg, dommääsktõs da piârripõõrt hâiddamkool)
- vie'lt'te'mes siirdčõõttâmkool
- õõlmâs tiõrvâsvuõttuâll kool,
koid vuâđđvue'ss ij âân se'st (ouddmiârkkân
tiõrvâsvuõttkõõskõõzz ä'sšnekmääus, rese'ptt-talkkâz
da ââ'sšk)
- päärnai kääddlaž ouddpeâmm kool
- škooulnii'kki tue'les- da jeä'kkespei'vvtoi'mmjummuž
kool
- tiõttum kool, kook šâ'dde päärnain kaaunõõttmõõžžâst
- taarblaž persoontuõđštõõzz, åårramä'sšškee'rij le'be
maatkcemä'sšškee'rij ha'ŋkkēemkool.

Mõõk puätti vaaike pi'rğğeemtuärjjõ'sse?

Vuâđđpi'rğğeemtuärjjõõzz meärra vaaike puk puätti da vää, kook tu'st da piärrjastad lie. Puättjid la'skķeet še tuärjjõõzzid, koid vuäžžak.

Vuâđđpi'rğğeemtuärjjõõs lij mââimõs-sâjjsaž tällõõzzlaž tuärjjõõs. Tõt miärkkšâäv, što ton õõlgak vuõššân ooccâd jee'res tuärjjõõzzid, koid tu'st lij vuõiggâdvuõtt.

Kela mä'hssem jee'res tuärjjõõzz lie ouddmiärkkân

- reâugte'mesvuõttstaan
- jâlstemtuärjjõõzz
- jeältõõgg
- mätt-tuärjjõõs
- puõz3âlmppei'vvteä'ğğ
- puärrsipei'vvteä'ğğ
- päärnažlââ'ss
- dommhâaid tuärjjõõs
- jeä'ltemtuärjjõõs.

Ko pi'rğğeemtuärjjõõzzâst tu'mmeet, puättjid vää'ldet lokku nettomeärri'sižžen le'be piidi mânġa.

Lij šiõgg mu'stted, što pi'rğğeemtuärjjõ'sse vaaike še vää, kook tu'st lie ââ'nnemnalla. Vääraivui'm juu'rdet ouddmiärkkân tie'ğğid, kook lie šiâšttum banġkktiil õõl, le'be nâkam jällmõõžž, koon vuäitak kaupšed.

Mä'httu tuärjjõõzz meä'r la'skkeet?

Vuäitak vuäžžad vuâđđpi'rğğeemtuärjjõõzz, jös tu'st lie jäänab vuâđđpi'rğğeemtuärjjõ'sse primmsallaš kool ko puätti da väär.

Kela tuejjad puättjinad da koolainad laaskâlm. Vuâđđvue'zz la'skkeet koolai sizz. Laaskâlm veäkka se'lvvan, mä'mmet vuäitak vuäžžad vuâđđpi'rğğeemtuärjjõõzz.

Tuärjjõõzz meä'r vuäžžat nu'tt, što puättjin kie'ppeet koolaid, koid vuäitak vuäžžad pi'rğğeemtuärjjõõzz. Pi'rğğeemtuärjjõõzzâst jeät mahssu piid.

Ouddmiârkk pi'rğğeemtuärjjõõzz meä'r la'skkummšest

Kai'ssi lij reaugte'mes õhttuhoõlteei, keä'st lie 11- da 13-ekksa päärna. Son åacc Kelast vuâđđpi'rğğeemtuärjjõõzz, ko suu tie'ğğ jie ri'jtte pukid koolaid. Kai'ssjest jie leäkku ni väär, mä'te šeäšt bankktili ä'lnn.

Piârri puätti lie

- reauggmarkkântuärjjõs
595,36 eu'rred mäanpää'jest
- päärnažläâ'ss da õhttuhoõlteeipääjõs
346,60 eu'rred mäanpää'jest
- jälstemtuärjjõs
579,32 eu'rred mäanpää'jest
- jeä'lttemtuärjjõs
392,04 eu'rred mäanpää'jest

Piârri kool lie

- vuäkrr 810 eu'rred mäanpää'jest
- čää'ccmähss
45 eu'rred mäanpää'jest
- takai aarg kool le'be vuâđđvue'zz, õhttsi'žže
1 463,40 eu'rred mäanpää'jest:
 - õhttuhoõlteei
669,99 eu'rred mäanpää'jest
 - vuõssmõs pä'jjel
10-ekksaž päärnaž
411,40 eu'rred mäanpää'jest
 - nu'bb pä'jjel
10-ekksaž päärnaž
382,01 eu'rred mäanpää'jest

Puätti õhttsi'žže:

1 913,32 eu'rred mäanpää'jest

Kool õhttsi'žže:

2 318,40 eu'rred mäanpää'jest

Puättjin kie'ppeet koolaid:

$1\,913,32 \text{ eu'rred} - 2\,318,40 \text{ eu'rred} = -405,08 \text{ eu'rred}$

**Kai'ssi piârrija mäü'set vuâđđpi'rğğeemtuärjjõõzz
405,08 eu'rred mäanpää'jest.**

Õuddmiârkk euromeä'r lie viõggâst 1.4.2024–31.12.2024.

Ooccmõš da mähssmõš

Ooz3 vuâđđpi'rggēemtuärjjõzz nee'ttest:

www.kela.fi/neettest

Taa'rkest ooccmõõžžâst,
mõök meâlddõõzz tõ'st â'lggē lee'd.
Meâlddõõzzid vuäitt še vuõltteed nee'ttest.

Vuäitak ooccâd tuärjjõõzz še lomaakkin,
koon vuäžžak Kela konttrin da ne'ttseeidain:

www.kela.fi/lomaakk

Kela pää'staddrõs lij

Kela

PL 10

00056 KELA

Jõs jiõk vuei't ooccâd vuâđđpi'rggēemtuärjjõõzz nee'ttest
le'be põ'mmailomaakkin, vuäitak ooccâd tõn njäälmlânji.
Soi'tte te'l Kelaa'je le'be mõõn Kela konttra.

Mõõn kuu'kk̄ kiõtt'tõõllmõš pešt?

Muu'st tiuddeed ooccmõõžž tärkka.
Tääimat Kelaa'je pukid meâlddõõzzid,
koid ooccmõõšše taarbšet.
Tõt joudad ooccmõõžž kiõtt'tõõllâm.

Jõs ooccmõõžžstad lie puk taarbšum teâđ,
vuäžžak Kelast tu'mmstõõgg 7 arggpeei'v se'st.

Jõs Kela ärvvtââll õõutveäkka tuin,
što ooccmõš lij kirrsallaš,
tõn čãau'det seämma le'be nu'bben pue'tti arggpeei'v.

Kuä'ss tuärjjõõzz määu'set?

Ko Kela lij kiõtt'tõõllâm ooccmõõžžad,
vuäžžak päikkasid tu'mmstõõgg.
Tu'mmstõõggâst i'lmmtet tuärjjõõzz meä'r,
vuâđ da mä'hssempeei'v.
Vuäžžak tu'mmstõõgg še te'l,
jõs tu'ne ij leäkku miõttum tuärjjõs.

Kela mähss vuâđđpi'rggēemtuärjjõõzz
tuu baŋkktili õõl mäân-pää'j 1. baŋkkpeei'v.

Jõs tuärjjõõzzad mähssmõš ij kiõrggân
meä'rmeâldlaž mä'hssempeivva,
Kela mähss tuärjjõõzz tâ'lles tu'mmstõõgg tuejjeem mähja.
Te'l tie'gḡ lie tuu tiil â'lñn
2 baŋkkpeei'v kee'jjest tu'mmstõõgg tuejummšest.
Kela vuäitt mä'hssed vuâđđpi'rggēemtuärjjõõzzâst
vuäkr vuõi'gḡest vuo'krjejja, jõs haa'lääk nu'tt.

Kela vuäitt še mä'hssed tuu liädgglaask le'be
dommääsktõõzz vuõi'gḡest laasktejja, jõs haa'lääk nu'tt.
Ko leäk vuäžžam tu'mmstõõgg vuâđđpi'rggēemtuärjjõõzzâst,
vuäitak tääimted Kelaa'je še laaskid,
koid leäk vuäžžam tu'mmstõõgg mähja da
koi mie'rrpei'vv lij tu'mmstõõggad viõggâstäärramääi'j se'st.
Mie'rrpei'vv miärkkšâäv alggveär-laž laask mie'rrpeei'v,
ij mušt'temlaask mie'rrpeei'v.
Tu'mmstõõggâst vuä'pstet tää'rkbēn,
mākam laaskid vuäitak tääimted Kelaa'je.

Mä'hssemčonnōōttmōš

Vue'zz vuâđđpi'rğgeemtuärjjōōzzstad
vuei'tet u'vdded mä'hssemčonnōōttmōššân.
Mä'hssemčonnōōttmōōžž vuäitt vuäžžad
ouddmiärkkân oo'skid.

Vuäžžak mä'hssemčonnōōttmōōžž tu'mmstōōgg
ōhttvuōđâst.
Mä'hssemčonnōōttmōōžžâst säärnat,
mâi'd tōin vuäitt mä'hssed kaupâst.

Ko tu'nne miōđât vuâđđpi'rğgeemtuärjjōōzz,
vuäžžak seämmast mä'hssemčonnōōttmōōžž apteekka.
Mä'hssemčonnōōttmōōžžin vuäžžak tuu taarbšem
rese'ptt-talkksid.

Kela vuōlttad talkksi mä'hssemčonnōōttmōōžž
vuōi'ğğest apteekka nee'tt päai'k.
Apteekkast ri'jttai, što čuä'jtak Kela-koortad le'be
persoontuōđštōōzz.

Taarbšak-a vie'kk?

Vuäitak vuäžžad persoonlaš kääzzkōōzz Kela ä'sštobddjest
te'lfoonâst le'be konttrest.
Vuäitak vuäžžad še vie'kk
jiijjad pue'rrvââjjamvuu'd sosiaalkääzzkōōzzin.

Lââ'ssen Kela vuäitt tuejjeed ōhttsažtuâj
pue'rrvââjjamvuu'd sosiaalkääzzkōōzzivui'm.
Kela da pue'rrvââjjamvuu'd sosiaalkääzzkōōzz vuei'tte
vuōinnlōōttâd tuin še ōōutsââ'jest.
Vuäitak še raukkâd ōhttsaž vuōinnlōōttmōōžž.

I'lmmed, jōs vuâkkad mottai

Jōs jie'llmad mottai,
tōt vuäitt vaaikted tuu Kelast vuäžžam tuärjjōōzzid.
Muuttâs vuäitt kuōskkâd ouddmiärkkân jälstummuz,
puättjid, reauggmōōžž le'be piârri.

Muu'st i'lmmed muttsin Kelaa'je.
Vuäitak tuejjeed tōn nee'ttest, te'lfoonâst le'be konttrest.

Tuu vasttōōzzâst lij peä'lstad ainsmâ'tted,
što Kelast teâđ lie vuōi'ğğest.
Te'l tuärjjōōzz määu'set tu'nne vuōigg meär.

Jōs tu'mmstōōggâst lij vââ'kk

Jōs Kela tu'mmstōk lij tuu miōlâst puästtad,
vuäitak ooccâd tu'mmstō'kke muttâz.

Vuäžžak tu'mmstōk-kee'rij mie'ldd vuäppōōzzid tō'st,
mä'htt muttâz oozžât.

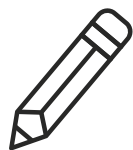
Jōs tu'st lie kōōččmōōžž,
vää'ld vuōššân ōhttvuōđ Kelaa'je.

Nee'ttest vuäitak

- ooccâd tuärjjōōzzid
- vuōltteed meâlddōōzzid
- taa'rksted ooccmōššâd vue'jj
- vuōltteed saaggid
- i'lmmed muttsin
- looppted tuärjjōōzz.

Pââjaspiijmõõžž

Näai't Kela kääzzkâstt

Nee'ttest

Loogg Kela tuärjjõõzzi pirr
sää'mkiõ'lle:
www.kela.fi/nuorttsaamkioll

La'skķe tuärjjõõzz meär:
www.kela.fi/laskurit

Äššed nee'ttest:
www.kela.fi/neetest

Ķee'rjtõõđ sizz ne'ttkääzzkõõzzide

MuuKela (OmaKela) sizz
da äi'gģva'rrjumša älgg
ķee'rjtõõttäd sizz.
Taarbšak baņkktiõttid
le'be mobiilstaanõõgg.

Veä'ķķ äššumša

Ougglõskääzzkõõzzâst vuäžžak
persoonlaž vuä'pstummuž
da ohjjummuž:
www.kela.fi/ouggloskaazzkos

Vuäitak u'vdded nuu'bb ooumže
lää'v haiddad Kela-aa'sšääd:
www.kela.fi/aassi-haiddmos-nuubb-oummu-pealest

Kääzzkõspäi'ķest

Taa'rķest adrõõzzid da
äävaiäärramaai'jid:
www.kela.fi/konttrest

Te'lfoonâst

**Nuõrttsää'mķiõllsaž
te'lfonkääzzkõs**
Äävai vu-pi čiâss 9-11.
020 634 4795

Vuäitak kue'đded
õhttvuõttvä'lddemraukkmõõžž
ne'ttpää'stin:
saame@kela.fi

Jee'res kääzzkõsnâamar

Äävai vu-pi čiâss 9-16.
Jälstummuš..... 020 692 210
Jeältõõgg..... 020 692 202
Säursmättmõš da
lää'mesvuõtt-
tuärjjõõzz..... 020 692 205
Meeraikõskksa vue'jj
(vu-pi čiâss 10-15)..... 020 634 0200
Mätt'tõõttmõš da
veä'rgģõõlgtõs..... 020 692 209
Pe'rrjummuš..... 020 634 4940
Puõccmõš da koort..... 020 692 204
Pi'rgģeemuärjjõs..... 020 692 207
Reäugte'mesvuõtt..... 020 692 210
Puärrazvuõtt..... 020 692 206

Säittmõš da vuâr vuârddmõš
mä'hsse tuu te'lfoonõhttâm
hâ'ddliist mie'ldd.
Loogg lâä'zz:
www.kela.fi/telfoonast

Kela nuõrttsää'mkiõ'lle

Nuõrttsää'mkiõllsa ne'ttseeid:
www.kela.fi/nuorttsaamkioll

Nuõrttsää'mkiõllsa brosyyr:

Jeältõõgg da jee'res jeältõkvuäžžai tuärjjõõzz
Mätt'tõõdi da veä'rğğõõlgtõsnee'kk

■ **Pi'rğğeemtuärjjõs**

Puõccmõš da lää'mesvuõtt-tuärjjõõzz

Pä'rnnpiârri

Reâugte'mesvuõtt

Säursmâttmõš

Takai jälstemtuärjjõs

Ålggjânmin Lää'ddjânma le'be

Lää'ddjânmost ålggjânmid

Nuõrttsää'mkiõllsaž brosyyrin vuäitt pri'nttjed
nee'ttest adrõõzzâst:

www.kela.fi/brosyyr